

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1772/2024
13.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Тамара Милошевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 333/23 од 21.06.2023. године, у седници одржаној 13.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 333/23 од 21.06.2023. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П2 243/2021 од 07.02.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се малолетна деца ВВ рођен ...2011. године и ГГ рођена ...2014. године, повере мајци АА на самостално вршење родитељског права; обавезе тужени ББ да малолетну децу парничних странака преда мајци почев од дана извршности пресуде; обавезе тужени да доприноси издржавању малолетне деце износом од по 10.000,00 динара месечно, укупно 20.000,00 динара, до 05. у месецу за текући месец, почев од дана извршности пресуде па за убудуће; да се контакти деце са оцем одвијају према широком моделу, односно према жељама и потребама деце; и тиме измени пресуда Првог основног суда у Београду П2 1324/18 од 24.07.2020. године, потврђена пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 429/20 од 26.11.2020 године. Ставом другим изреке, одбијен је предлог тужиље да суд одреди привремену меру којом ће малолетну децу ВВ и ГГ поверити мајци на самостално вршење родитељског права; обавезе тужени да малолетну децу парничних странака преда мајци; уреди начин одржавања личног односа деце са оцем на начин наведен у изреци и обавезе тужени да доприноси издржавању малолетне деце износом од по 10.000,00 динара месечно, укупно 20.000,00 динара, уплатом на рачун мајке сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, почев од дана извршности решење, а све до правноснажног окончања поступка. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 333/23 од 21.06.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408 Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20) и нашао да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службној дужности. Ревизијски наводи којима се указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП и 374. став 2. тачка 12. ЗПП не представљају разлоге због којих се ревизија може изјавити сходно члану 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Првог основног суда у Београду П2 835/15 од 06.07.2016. године, разведен је брак парничних странака, малолетна ГГ, рођена ...2014. године, поверена је мајци АА, а малолетни ВВ, рођен ...2011. године, оцу ББ, на самостално вршење родитељског права уз одређивање начина одржавања личних односа деце са родитељем са којим не живи. Пресудом П2 1996/17 од 01.03.2018. године, измењена је раније донета одлука у погледу поверавања деце тако што је малолетни ВВ поверен на старање мајци АА. Након што је тужиља 22.09.2019. године са децом напустила земљу, без претходног обавештавања и сагласности оца и отишла са децом у Норвешку, деца су враћена у Србију 18.08.2020. године. Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1324/18 од 24.07.2020. године (ради измене одлуке о вршењу родитељског права, издржавања, лишења родитељског права и одређивања мера заштите од насиља у породици) заједничка малолетна деца странака ВВ и ГГ поверени су оцу ББ на самостално вршење родитељског права и уређен начин одржавања личних односа деце са мајком тако што ће се исти одвијати у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад Одељење Звездара. Наведена пресуда је потврђена од стране другостепеног суда у овом делу, док је укинута у делу којим је тужиља делимично лишена родитељског права над малолетном децом. У наставку поступка решењем П2 4/21 од 26.08.2021. године одређена је привремена мера којом је тужиља делимично лишена родитељског права да одлучује о питањима која битно утичу на живот малолетне деце. Вештачењем спроведеним у овом поступку П2 4/21, преко Института за ментално здравље од 20.06.2022. године, тужиљи је дијагностификована неспецификована акутна психоза као привремена душевна поремећеност, емоционално нестабилни поремећај личности настао највероватније у склопу високе вулнерабилности и преосетљивости на сепарацију, да нема индикација за делимичним одузимањем родитељске подобности уколико се реализује психијатријско лечење, да тужиља располаже родитељским капацитетима у домену задовољавања базичних потреба своје деце, али не задовољава адекватно развојне потребе (током боравка у иностранству деца нису похађала школу) и емоционалне потребе деце, док отац нема знакова привремене нити сталне душевне болести, привремене душевне поремећености, не показује елементе заосталог

душевног развоја и располаже адекватним родитељским капацитетима, испуњава базичне развојне и емоционалне потребе деце. Деца имају добар однос и са оцем и са мајком, с тим што је неопходно наставити психолошко праћење дечака у циљу превеније евентуалних психичких тешкоћа које су до сада успешно саниране третманом у развојном саветовалишту. Након процене стручњака да је у најбољем интересу да деца буду поверена оцу, тужиља је исказивала непримерено понашање у просторијама центра, а након што је измењена одлука о поверавању деце, тужиља је одбијала да туженом преда документа, здравствене картице, школске кљижице, уџбенике и гардеробу деце. Тужиља је постајала напетија, манифестовала је агресију, непријатељство према стручним радницима, што је све утицало на узнемиреност деце, па су деца упућена у развојно саветовалиште, а одлуком стручног тима привремено обустављено виђање мајке са децом у контролисаним условима због процене високог ризика од психичког узнемиравања деце услед непримереног садржаја којим их је мајка излагала. На основу података добијених праћењем породице од развода, Центар за социјални рад је дао мишљење да је у интересу деце да отац врши родитељско право и да се не мења одлука о поверавању деце. Свеобухватним мишљењем Одељења Звездара и извештаја Одељења Земун, које је поступало замолно, процењено је да отац на адекватан начин води бригу о деци и да је у стању да деци осигура стабилност и безбедност. Малолетна деца су одлични ђаци, наставници и учитељи за њих имају само речи хвале, отворени су у комуникацији ВВ има проблема са муцањем и једном недељно иде код психолога ван школе, а отац и његова супруга брину о деци, редовно долазе на родитељске састанке и одговарају на позиве школе, деца су педантна и уредна. У извештају Одељења Звездара од 26.12.2022. године је наведено да је тужиља више пута одлазила у полицијску станицу Звездара и у орган старатељства доносећи оружје и претећи стручном тиму и запосленима, због чега је у пратњи полиције возилом хитне помоћи одведена у Клинику за психијатријске болести „Лаза Лазаревић“, где је прегледана и задржана на лечењу, а 11.03.2022. године отпуштена са клинике уз савет да редовно прима преписану терапију. Како је терапија дала очекиване резултате, а имајући у виду да су малолетна деца вербализовала жељу да виђају мајку ван просторија, привременом мером од 30.06.2022. године одређено је да се контакти деце са мајком одвијају на начин наведен у овој мери ван контролисаних услова. Међутим, након што је Тим за заштиту деце од злостављања и занемаривања ДЗ указао на постојање високог ризика по безбедност деце због ситуација које су се дешавале, те емотивних доживљаја деце у вези са наведеним, уређен је начин одржавања личних односа мајке са децом поново у контролисаним условима, а према мишљењу органа старатељства актуелно не постоји основ за измену одлуке о вршењу родитељског права.

На основу утврђених чињеница и прихваћеног мишљења органа старатељства, нижестепени судови су закључили да нису испуњени услови за измену одлуке о вршењу родитељског права, код утврђеног да постоји висок ризик по безбедност деце приликом виђања са мајком, због тога што тужиља у ситуацији продужене фрустрације због одвојености од деце показује слабију емпатичност и своје потребе ставља испред потреба деце, а да отац испуњава своју родитељску улогу на адекватан начин. Отац са децом има развијен емотивни однос и пун родитељски капацитет да се брине о њиховом здрављу, образовању и школовању, па су применом одредаба члана 6., 77. став 3. и 277. Породичног закона одбили тужбени захтев.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Самостално вршење родитељског права у складу са чланом 77. став 3. Породичног закона, може се изменити ако су у међувремену наступиле околности које оправдавају измену вршења родитељског права и ако је то у најбољем интересу детета (члан 6. став 1. и члан 266. став 1. Породичног закона). Спор за измену вршења родитељског права је спор о вршењу родитељског права, уређен члановима 261.-273. Породичног закона, који предвиђа постојање промењених околности од значаја за измену вршења родитељског права са аспекта најбољег интереса детета.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона прописано је да у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета. Најбољи интерес детета представља правни стандард који се цени према околностима конкретног случаја, а елементи процене најбољег интереса су узраст, пол и друге карактеристике детета, безбедност детета и осећање детета, потребе детета и способност родитеља да препозна развојне потребе детета, очекивање и утицај промењених околности на дете. У конкретном случају у најбољем интересу малолетне деце је да родитељско право и даље врши отац, с обзиром да се нису стекли услови за измену вршења родитељског права код утврђене чињенице да мајка нема потпуни капацитет за самосталну бригу и старање о малолетној деци, а да отац испуњава своју родитељску улогу на адекватан начин. Тужени са супругом брине о деци, редовно долази на родитељске састанке и одговара на позиве школе, а деца су педантна и уредна. Врховни суд налази да је правилно оцењен интерес малолетне деце, с обзиром на одсуство измењених околности које би водиле промени вршења родитељског права које је поверено оцу.

Упориште за оцену да не постоји основ за измену вршења родитељског права, засновано је на упоређивању односа родитеља са малолетном децом пре и након доношења пресуде чија се измена тражи, прибављеним налазом органа старатељства и свеобухватном анализом датих налаза и мишљења, па се неосновано ревизијом понављају већ истакнути наводи у жалби да је пресуда заснована искључиво на налазу и мишљењу спроведеном у кривичном поступку К 980/21.

Из изнетих разлога, Врховни суд је ревизију тужиле одбио као неосновану и одлучио као у изреци одлуке применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић